

BIBLIOGRAFIE

Pentru succesiunea generală a evoluționiștilor, în special în filozofie, cercetătorul trimite la Huxley și la articolul său „Evolution”, din *Encyclopaedia Britannica*, la Haeckel, din lucrarea sa *History of Creation*, și la Schultze, cu *Philosophie der Naturwissenschaft*. Privitor la lunga discuție a problemei variabilității speciilor, care s-a iscat între vremurile lui Linnaeus și cele ale lui St. Hilaire, cea mai bună lucrare este, de departe, cea a lui Isidore St. Hilaire, *Histoire Naturelle Générale*. De asemenea, am depins în mare măsură de studiile complete și critice ale evoluționiștilor francezi, Perrier, Quatrefages, Martins, Varigny, Lanessan. Filozofii și poeții naturii germani au fost cercetați datorită tendințelor teoriei lor asupra evoluției, în special în studiile lui Schultze, Bärenbach și Haeckel. Goethe a fost cu deosebire cercetat, cu rezultate profitabile. De asemenea, datorăm Germaniei lucrarea lui Krause, *Life of Erasmus Darwin*. Autorilor englezi le datorăm articolele deja menționate, un număr de biografii din *Britannica*, sinteza lui Darwin din introducerea sa la *Originea speciilor*, lucrarea lui F. Darwin, *Life and Letters of Charles Darwin*, și vigurosul schimb de opinii asupra evoluției, din literatura teologică, dintre Huxley și Mivart. În țara noastră, Packard a publicat un articol asupra *Standard Natural History*, însă lamarckismul din America este o temă care, în continuare, merită studierea atentă.

Zeller ne-a dat cel mai critic și mai de încredere dintre studiile asupra evoluționiștilor greci timpurii și prearistotelici. Pentru perioada greacă târzie, am apelat la lucrările generale ale lui Lange și Erdmann, iar pentru ultima perioadă greacă și pentru cea

medievală, la studiile speciale ale lui Cotterill, Moore, Güttler, Brunnhofer și ale altora. Lucrarea *Aristotle* a lui Lewes este o comoară de informații, chiar dacă, în mod ciudat, autorul eșuează aproape pe de-a întregul în a aprecia sau a evidenția importanțele contribuției ale lui Aristotel la ideea evoluției. În fapt, Aristotel a fost general ignorat sub acest aspect.

Articole și lucrări cu caracter general

ISIDORE GEOFFROY SAINT-HILAIRE: *Histoire Naturelle Générale des Règnes Organiques*, Paris, 1844-1862, 3 vol.

HUXLEY, THOMAS H.: *Evolution*, în *Encyclopaedia Britannica*, vol. VIII, p. 744-772.

HAECKEL, ERNST: *Natürliche Schöpfungsgeschichte*, ed. I-a, 1868, ed. a. IV-a, *The History of Creation* (trad.), 1892. 2 vol.

ERDMANN: *History of Philosophy*, 3 vol., Swann, Sonnenschein & Co., London.

LANGE: *History of Materialism*.

FISKE: *Outlines of Cosmic Philosophy*.

SCHULTZE, FRITZ: *Philosophie der Naturwissenschaft*, Leipzig, 1881, 2 vol.

PACKARD, A. S.: *Introducere la Standard Natural History*, Boston, 1885.

Perioada greacă

ZELLER, EDWARD: *History of the Greek Philosophy*; idem, *Ueber die Griechischen Vorgänger Darwin's*, Abhandlung der Berliner Akademie, 1878.

HENRY FAIRFIELD OSBORN

LEWES, G. H.: *Aristotle; a Chapter in the History of Science*, London, 1864.

ARISTOTLE, *Opere*, (trad. Taylor), 6 vol.

G. POUCHET: *La Biologie Aristotélique*, Paris, 1885.

ROMANES, GEORGE J.: *Aristotle as a Naturalist*, în *Contemporary Review*, 1891.

COTTERILL, HENRY: *Does Science aid Faith in Regard to Creation ?*, London, 1883.

MOORE, AUBREY: *Science and Faith*.

GÜTTLER, K.: *Lorenz Oken und sein Verhältniss zur Modernen Entwicklungslehre*, Leipzig, 1884.

BRUNNHOFER: *Giordano Bruno's Welt Anschauung*, Leipzig, 1882.

HUXLEY, T. H.: *Critiques and Addresses*, London, 1883.

MIVART, ST. GEORGE: *On the Genesis of Species*, London, 1871; idem, *Lessons from Nature*, London, 1876.

Filozofii naturii și evoluționiștii speculativi

BACON: *Novum Organum and Advancement of Learning*, ediția Bohn.

SCHULTZE, FRITZ: *Kant und Darwin, ein Beitrag zur Geschichte der Entwicklungslehre*, Jena, 1875.

BÄRENBACH, FRIEDRICH VON: *Herder als Vorgänger Darwin's und der Modernen Naturphilosophie*, Berlin, 1877.

DE MAUPERTUIS, PETER LOUIS MOREAU: *Systeme de la Nature*, Paris, 1751.

DE MAILLET, M.: *Telliamed ou Entretiens d'un Philosophe Indien sur la diminution de la Mer, avec un Missionnaire Français*, Basel, 1749, ed. a II-a, Paris, 1754, 2 vol.

LEWES, G. H.: *A Precursor of the Vestiges* (Robinet), *Fraser's Magazine*, noiembrie, 1857, p. 526-531.

ROBINET, J. B.: *Considérations Philosophiques de la Gradation Naturelle des Formes de l'être, ou, les Essais de la Nature qui apprend à faire l'Homme*, Paris, 1768.

VARIGNY, HENRI DE: *La Philosophie Biologique aux XVIIe et XVIIIe Siècles*, *Revue Scientifique*, august, 29, 1889, p. 226-234, idem, *Experimental Evolution*, London, 1892.

DESCARTES, RENÉ: *Principes de la Philosophie*, Paris, 1637.

DUCASSE: *Étude Historique et Critique sur le Transformisme*, Paris.

BONNET, C.: *La Palingénésie Philosophique, ou Idées sur l'État passe et sur l'État futur des Êtres Vivants*, Geneva, 1770, 2 vol.

DURET, CLAUDE: *Histoire Admirable des Plantes et Herbes esmerveillables et miraculeuses en Nature ....* Paris, 1609.

OKEN, LORENZ: *Elements of Physiophilosophy* (trad.), London, Ray Society, 1847.

MORLEY, JOHN: *Diderôt and the Encyclopædists*, London.

Evoluționiștii francezi

M. J. DE LANESSAN: *Buffon et Darwin*, în *Revue Scientifique*, 1889, 1°, p. 385-391; 2°, p. 425-432.

EDMOND PERRIER: *La Philosophie Zoologique avant Darwin*, ed. a II-a, Paris, 1886.

A. DE QUATREFAGES: *Darwin et ses Précurseurs Français, Étude sur le Transformisme*, Paris, 1892.

LAMARCK, J. B. P. A. DE: *Recherches sur l'Organization des Corps Vivants*, Paris, 1802; idem, *Philosophie Zoologique*, Paris, 1809, Edition, Charles Martin's. Paris, 1873, 2 vol.; idem, *Histoire Naturelle*

HENRY FAIRFIELD OSBORN

des Animaux sans Vertèbres, ed. a II-a, Paris, 1835-1845, 11 vol.

ST. HILAIRE, GEOFFROY: *Principes de Philosophie Zoologique*, Paris, 1830.

ST. HILAIRE, ISIDORE: *Vie de Geoffroy St. Hilaire*, Paris.

Evoluționiștii englezi și germani

DARWIN, ERASMUS: *Zoonomia; or, the Laws of Organic Life*, London, 1794, 2 vol.; idem, *The Botanic Garden*, 1788; idem, *The Temple of Nature*, London, 1803.

KRAUSE, ERNST, and DARWIN, CHARLES: *Erasmus Darwin*, London, 1879.

TREVIRANUS, GOTTFRIED REINHOLD: *Biologie oder Philosophie der lebenden Natur*, Göttingen, 1802, 6 vol.; idem, *Erscheinungen und Gesetze des Organischen Lebens*, Bremen, 1831, 2 vol.

KALISCHER, S.: *Goethe und Darwin*, în *Wage*, nr. 11 și 12, Berlin, 1876.

HAECKEL, ERNST: *Die Naturanschauung von Darwin, Goethe, und Lamarck*, Jena, 1882.

DARWIN, CHARLES: *Origin of Species*, ed. a VI-a, 1880.

DARWIN, FRANCIS: *Life and Letters of Charles Darwin*, London, 1888, 3 vol.